PLATFORM MELKGEITENHOUDERIJ

JAAROVERZICHT DUURZAME GEITENZUIVEL KETEN (DGZK) 2022

Factsheet 2022

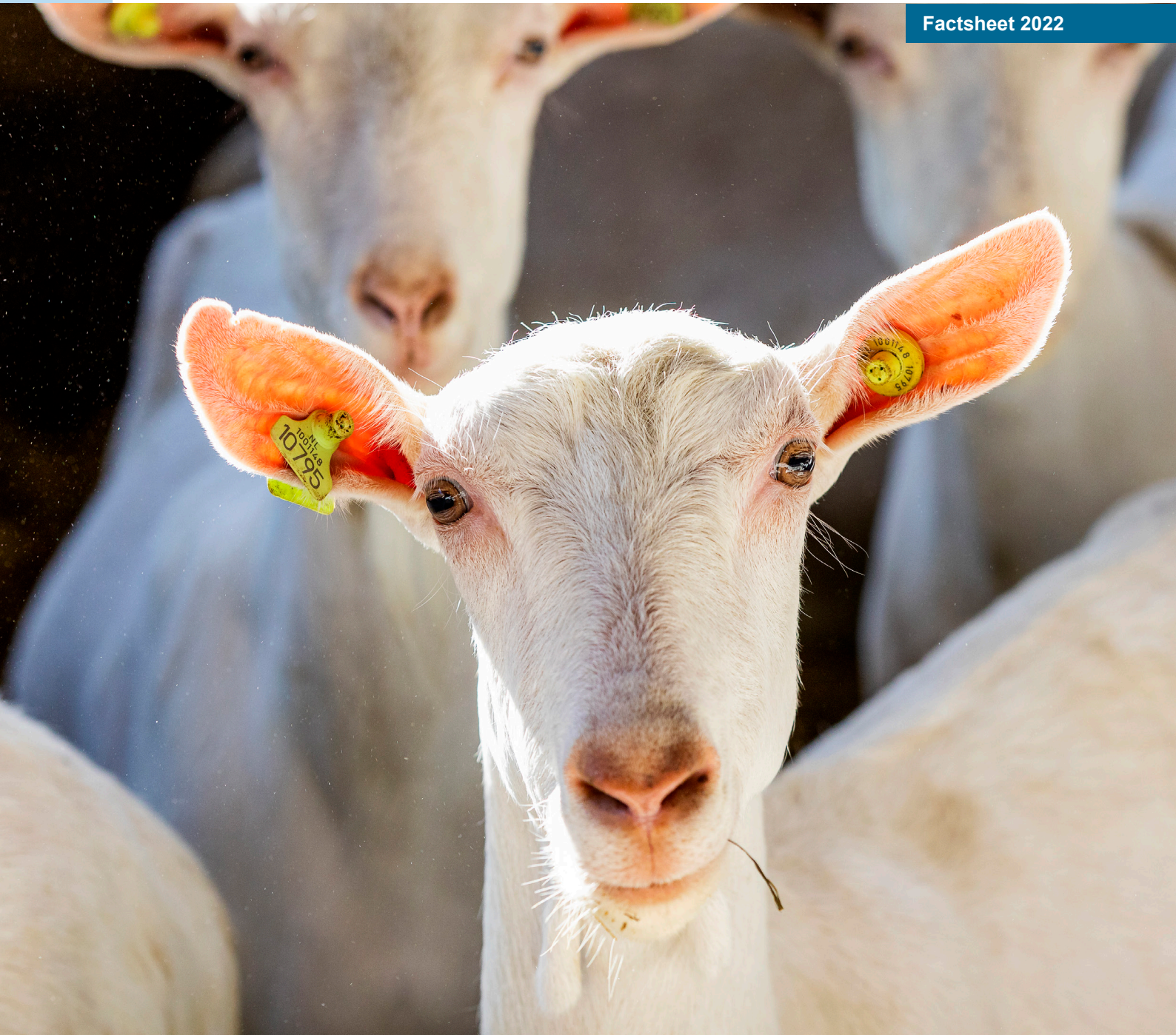

PLATFORM MELKGEITENHOUDERIJ

ALGEMEEN

De melkgeitensector is een jonge, ambitieuze sector die streeft naar een toekomstbestendige en verantwoorde manier van voedselproductie, met respect voor mens, dier en omgeving. Daarom werkt de sector proactief aan verduurzaming. Dat doet ze onder leiding van het Platform Melkgeitenhouderij. Dit is de ketenorganisatie voor producenten en verwerkers van geitenmelk. Het Platform Melkgeitenhouderij is een vereniging met twee leden: NGZO (belangenbehartiger voor inzamelaars en verwerkers van geitenzuivel) en LTO Nederland (belangenbehartiger voor melkgeitenhouders).

Het Platform Melkgeitenhouderij heeft, met het oog op verduurzaming van de geitenzuivelketen, de Duurzame GeitenZuivel Keten (DGZK) opgericht welke in 2018 van start is gegaan.

Binnen DGZK-verband werken zuivelondernemingen (inzamelaars) en geitenhouders samen aan de uitwerking van verschillende thema's. Deze thema's zijn dierwelzijn en diergezondheid, energie en klimaat en sectortransparantie. Daarbij stimuleren zuivelondernemingen de bij hun aangesloten geitenhouders om actief aan de slag te gaan met verschillende onderwerpen binnen deze thema's.

Het belangrijkste instrument is het DGZK-programma. In dit programma kunnen melkgeitenhouders punten scoren voor bovenwettelijke inspanningen die bijdragen aan een duurzamere sector. Vervolgens kunnen zuivelondernemingen (inzamelaars) bijvoorbeeld financiële stimulansen koppelen aan deelname en aan resultaten.

In dit jaarverslag over 2022 presenteren wij u de deelname en de scores van geitenhouders op de diverse onderdelen van de Duurzame GeitenZuivel Keten.

DEELNAME BEDRIJVEN DGZK

GROEIENDE DEELNAME DGZK-PROGRAMMA

	2019	2020	2021	2022
Aantal deelnemende bedrijven	304	324	348	357
(% van totaal aantal melkgeitenbedrijven leverend aan NGZO-inzamelaars)	81%	88%	92%	93%

In 2022 is ingezet op 100% deelname welke naar verwachting in 2023 daadwerkelijk zal worden behaald.

TOENAME DGZK-SCORES VOOR ALLE ONDERDELEN

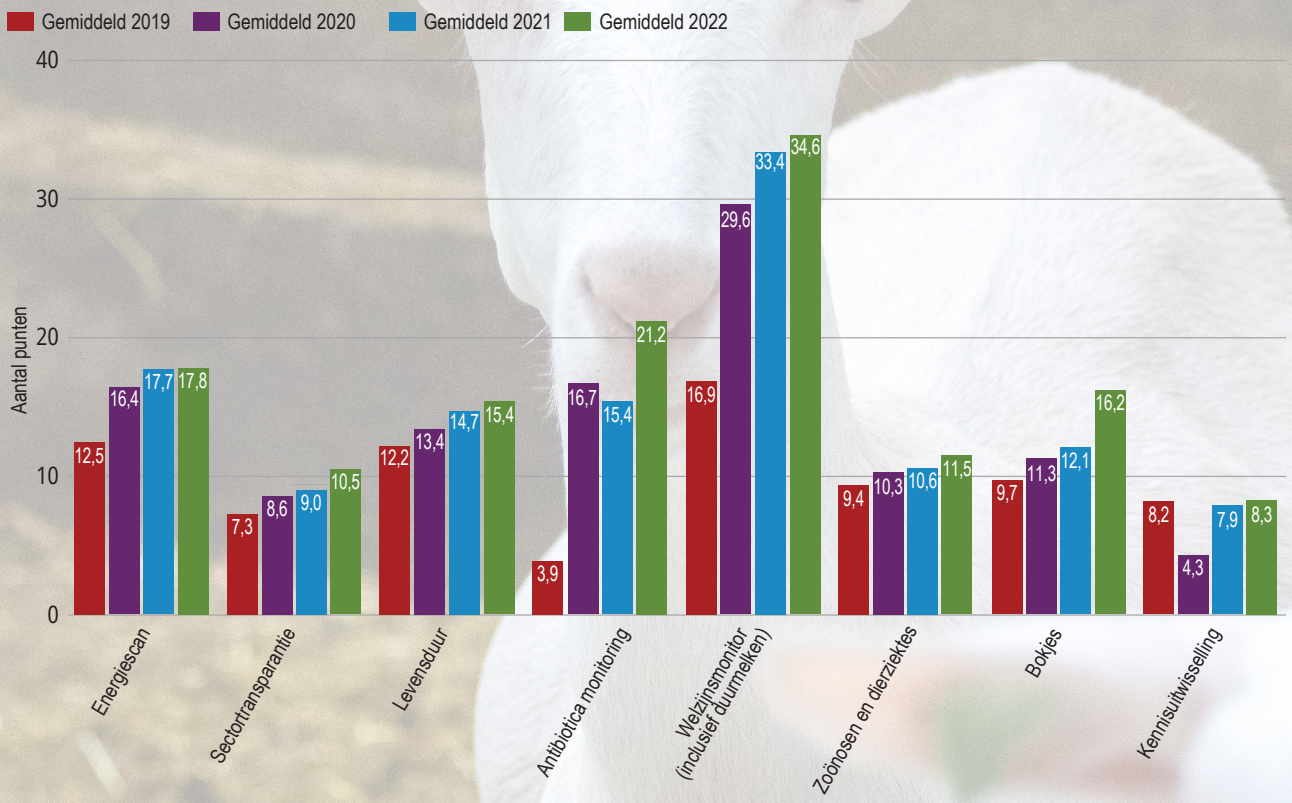

De bovenstaande grafiek geeft per onderdeel aan hoe het gemiddelde melkgeitenbedrijf procentueel scoort ten opzichte van het maximaal haalbare. Voor alle onderdelen is een lichte tot sterke toename in DGZK-scores op melkgeitenbedrijven over de afgelopen 4 jaar te herkennen.

GEMIDDELDE SCORE DGZK PER MELKGEITENBEDRIJF STIJGT

	2019	2020	2021	2022
Gemiddeld behaald	80	113	123	135
Maximaal te behalen	225	245	245	245

ENERGIE

Met de energiescan wordt het energieverbruik op het melkgeitenbedrijf inzichtelijk. Dit inzicht draagt bij aan het bewustzijn van de mogelijkheden om het energieverbruik te reduceren. Melkgeitenhouders kunnen hun resultaten onderling vergelijken om te onderzoeken waar optimalisatie mogelijk is. Zo zijn bijvoorbeeld een voorkoeler, warmteterugwinning en een frequentieregelaar maatregelen die veehouders kunnen nemen om het verbruik van energie voor melkkoeling en melkwinning te verlagen.

STERKE STIJGING MELKGEITENBERIJVEN MET DUURZAME ENERGIEOPWEKKING

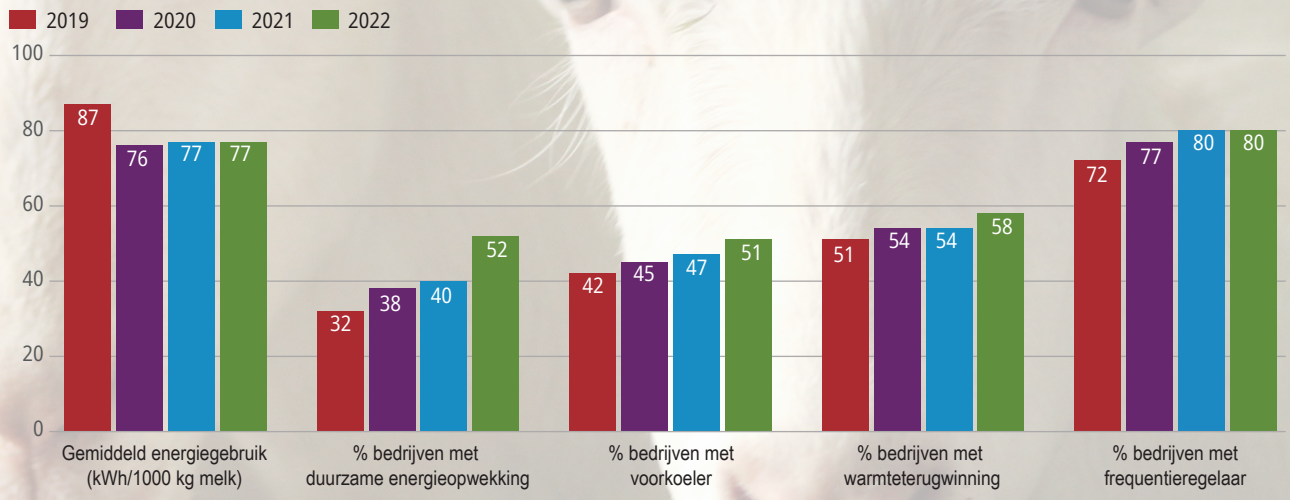

De energiescan wordt ingevuld op basis van de laatste energie-afrekening, dat is meestal het jaar voorafgaand aan het invullen van de energiescan. In 2022 hebben in totaal 298 bedrijven de energiescan volledig ingevuld. De percentages in bovenstaande tabel zijn op basis van deze 298 bedrijven. In totaal zijn er 155 bedrijven die duurzame energie opwekken in de vorm van zonne-energie, op 6 van deze bedrijven wordt ook windenergie opgewekt.

SECTORTRANSPARANTIE

De geitensector wil graag transparant zijn over de wijze waarop zij produceert. Om consumenten en burgers een realistisch beeld te geven van de sector, haar ontwikkelingen, duurzame voedselproductie, maar ook haar uitdagingen, is 'Ontdek de Geit' opgericht ontdekdegeit.nl.

PERCENTAGE MELKGEITENBEDRIJVEN ACTIEF QUA BOER-BURGERVERBINDING

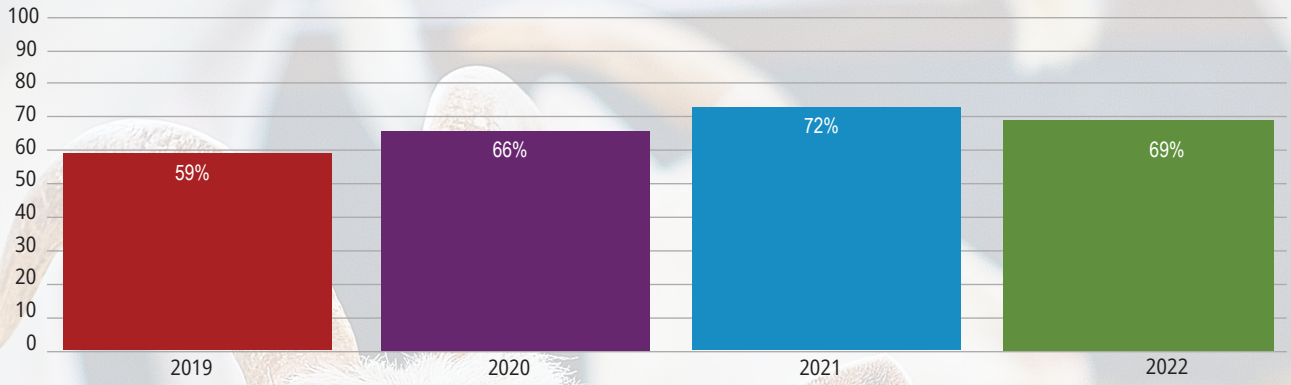

LEVENSDUUR MELKGEITEN

Geitenhouders zorgen zo goed mogelijk voor hun geiten. Een goede gezondheid met zo min mogelijk ziektes en een lange levensduur van de geit, dat wil iedere geitenboer. Een hoge levensduur is het gevolg van een goede zorg voor de geiten in de volle breedte op vele aspecten van het zorgen voor lammeren en geiten.

STIJGENDE LEVENSDUUR MELKGEITEN

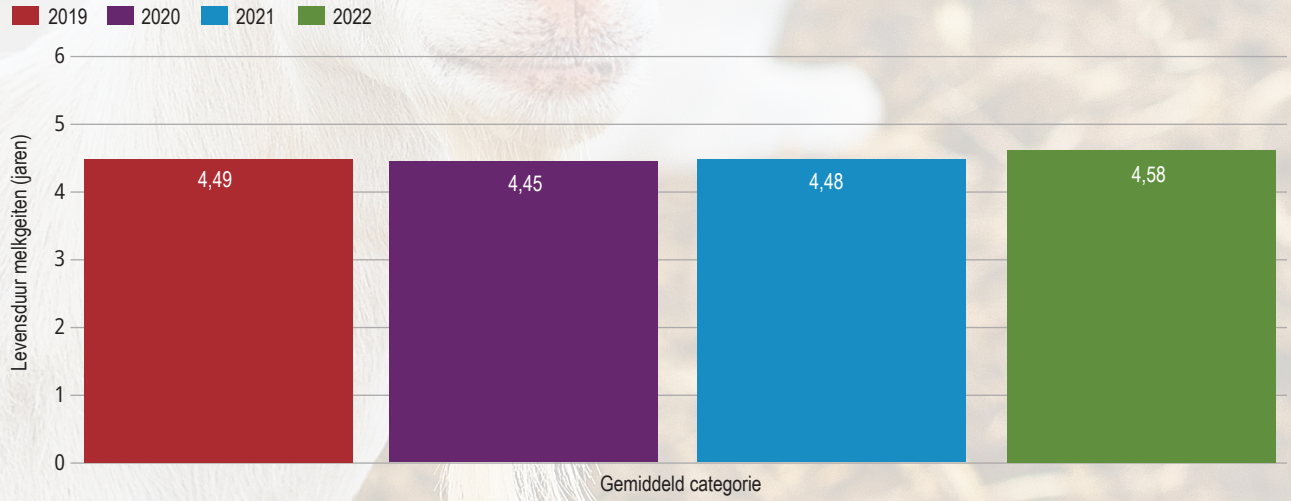

De gemiddelde levensduur van melkgeiten in 2022 is iets gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. De spreiding in levensduur tussen bedrijven is iets afgenomen (niet getoond in de grafiek).

WELZIJNSMONITOR

Iedere geitenhouder wil zijn of haar geiten de best mogelijke zorg bieden, om bij te dragen aan het optimaal welzijn van de geiten. Welzijn van geiten kan op vele manieren bevorderd worden. Bijvoorbeeld door een prettige leefomgeving met voldoende lucht, licht en ruimte, speelmaterialen, lekker voer om op te knabbelen, genoeg drinkwater, extra zorg voor zieke dieren, etc.

Binnen DGZK is een welzijnsmonitor ontwikkeld, die meet wat geitenhouders allemaal bovenwettelijk doen voor het welzijn van de geiten. De monitor biedt inzicht in onderdelen die verder geoptimaliseerd kunnen worden.

STIJGING IN GEMIDDELDE SCORE PER WELZIJNSONDERDEEL GESTAGNEERD

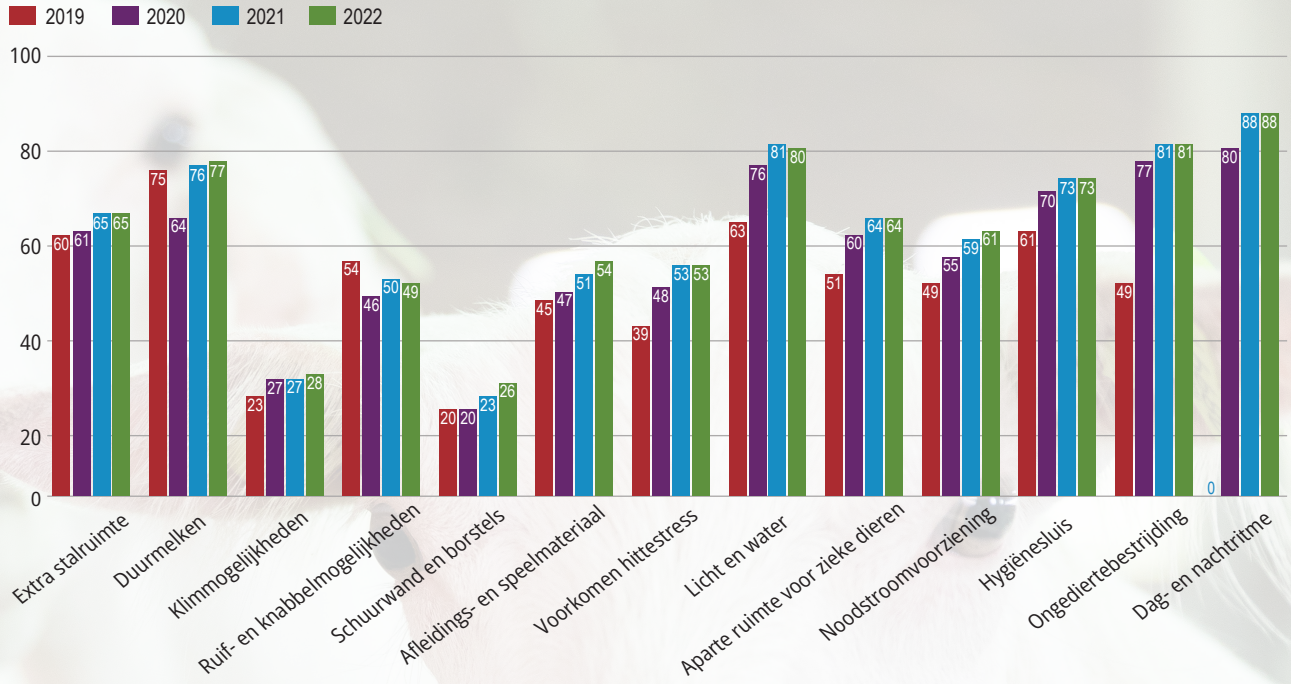

De bovenstaande grafiek geeft per welzijnsonderdeel aan hoe het gemiddelde melkgeitenbedrijf procentueel scoort ten opzichte van het maximaal haalbare. Er is een voorzichtige stagnatie in DGZK-score voor de welzijnsmonitor te zien. Het Platform Melkgeitenhouderij stimuleert melkgeitenhouders bij het nemen van welzijnsverhogende maatregelen. Opvallend is dat de gemiddeld behaalde percentages in welzijnsbevordende maatregelen niet verder toe zijn genomen in 2022. Mogelijke is deze stagnatie mede veroorzaakt door het geitenmoratorium.

ZOÖNOSEN EN DIERZIEKTEN

Gezonde geiten zijn van groot belang voor de melkgeitenhouder, de omgeving rondom het melkgeitenbedrijf, de volksgezondheid en de zuivelafnemers en -verwerkers. Kortom, voor de gehele sector. Veel zaken ten aanzien van zoönosen en dierziekten zijn al wettelijk en/of in het kwaliteitsborgingsprogramma KwaliGeit geregeld. Geitenhouders worden in DGZK gestimuleerd om in aanvulling op de verplichtingen in KwaliGeit actief deel te nemen aan preventieprogramma's ter voorkoming van zoönosen en het voorkomen en reduceren van overige dierziekten.

EXTRA INZET BESTRIJDING ZOÖNOSEN EN DIERZIEKTEN

	2019	2020	2021	2022
Aantal bedrijven actief met (bovenwettelijk) bestrijding van dierziekten en zoönosen	172	210	238	278
(% van totaal aantal melkgeitenbedrijven leverend aan NGZO-inzamelaar)	57%	65%	68%	72%

ANTIBIOTICAMONITORING

Het gebruik van antibiotica wordt zorgvuldig gemonitord in de Nederlandse zuivelsector. Preventief gebruik is verboden en de veearts houdt bij welk antibioticum wordt gebruikt evenals de door de melkgeitenhouder aangekochte hoeveelheid.

Een laag antibioticagebruik draagt bij aan de preventie van antibioticaresistentie bij ziekteverwekkers. Daarvoor is het van belang zo min mogelijk antibiotica te gebruiken en bij voorkeur geen antibiotica die ook in de humane geneeskunde van belang zijn. Via DGZK wordt het antibioticagebruik per melkgeitenbedrijf inzichtelijk gemaakt, zodat melkgeitenbedrijven het gebruik onderling kunnen vergelijken en zo kunnen bepalen waar verdere optimalisatie mogelijk is. Dit gebruik wordt uitgedrukt in “DierDagDosering”. Dit geeft het gemiddeld aantal dagen per jaar weer waarop een individueel dier op het melkgeitenbedrijf is behandeld met antibiotica.

ANTIBIOTICAREGISTRATIE VIA MEDIGEIT TEN BEHOEVE VAN BENCHMARKING

	2019	2020	2021	2022
Aantal bedrijven dat gegevens deelde via MediGeit	194	212	314	298
(% van totaal aantal melkgeitenbedrijven leverend aan NGZO-inzamelaar)	64%	65%	90%	84%
Gemiddelde DierDagDosering	1,49	1,70	1,02*	1,3

* Vanwege de ingevoerde verplichting, die is gestart in het tweede kwartaal van 2021, is het sectorgemiddelde van 2021 alleen gebaseerd op de bedrijven waarvoor alle 4 de kwartalen van dat jaar compleet zijn

Vanaf 1-4-2021 geldt een verplichte registratie van de medicijnleveringen voor alle geitenhouders. Een geitenhouder kan kiezen tussen een tweetal aangewezen databases. De resultaten in dit jaarverslag betreffen enkel de resultaten van geitenhouders die registreren in de door het Platform Melkgeitenhouderij beschikbaar gestelde database Medigeit.

BOKJES

Zorg voor jonge dieren is op het melkgeitenbedrijf een belangrijk onderdeel van de bedrijfsvoering. Tot 2018 ging een groot gedeelte van de bokjes naar speciale bokkenmesterijen. Het Platform Melkgeitenhouderij stimuleert melkgeitenhouders om de op het bedrijf geboren bokjes op het bedrijf te verzorgen tot een leeftijd dat ze geschikt zijn voor humane consumptie. Ondanks de bouwstops door de geitenmoratoria in verschillende provincies is er een duidelijke toename in inspanning zichtbaar om de bokjes op het eigen bedrijf te verzorgen.

PERCENTAGE BOKJES DIE VANAF GEBOORTE WORDEN VERZORGD OP HET EIGEN BEDRIJF

Zelf afmesten: minimaal 21 dagen	2019	2020	2021	2022
≥ 10 en < 25% van de bokjes zelf verzorgen	7%	8%	-	-
≥ 10 en < 30% van de bokjes zelf verzorgen	-	-	10%	12%
≥ 25 en < 40% van de bokjes zelf verzorgen	6%	6%	-	-
≥ 30 en < 40% van de bokjes zelf verzorgen	-	-	4%	3%
≥ 40% van de bokjes zelf verzorgen	29%	40%	-	-
≥ 40 en < 50% van de bokjes zelf verzorgen	-	-	4%	5%
≥ 50% van de bokjes zelf verzorgen	-	-	40%	56%

PLATFORM MELKGEITENHOUDERIJ

KENNISUITWISSELING

Melkgeitenhouders worden binnen DGZK gestimuleerd om kennis op te doen en uit te wisselen over de onderwerpen binnen DGZK en verdere verduurzaming van het bedrijf. Dit gebeurt door het toekennen van punten wanneer melkgeitenhouders deelnemen aan workshops/bijeenkomsten die verduurzaming stimuleren.

	2019	2020	2021	2022
Het aantal workshops/bijeenkomsten die verduurzaming stimuleren, georganiseerd door verschillende partijen in de sector:	62	37*	45*	48

* Geannuleerde bijeenkomsten in verband met Covid-19 niet meegerekend

OVERIG

Naast bovenstaande vindt een inventarisatie plaats van overige activiteiten en investeringen ten behoeve van de verduurzaming van het melkgeitenbedrijf:

- Eigen teelt van eiwitrijke producten, zoals bonen, luzerne, klaver, tarwe of sorghum of andere producten die krachtvoer kunnen vervangen. Bewust gebruik van restproducten en restvoer.
- Deelname aan onderzoeksprojecten, gerelateerd aan duurzaamheid, bijvoorbeeld rondom ammoniakreductie en klimaatbeheersing in de stal. Deelname aan projecten die innovatie aanjagen.
- Versterken van biodiversiteit, door bijvoorbeeld erfaanplant, vogelkasten, insectenhotels, agrarisch natuurbeheer, inzaaien kruidenrijk grasland, akkerranden, weidevogelbeheer, etc.
- Projecten die zijn gericht op het verbeteren van bodemvruchtbaarheid.

VERANTWOORDING GEGEVENS

- Data zijn gedeeltelijk gebaseerd op eigen opgave melkgeitenhouders. De zuivelondernemingen (inzamelaars van geitenmelk) zijn verantwoordelijk voor de controle van de gegevens.
- Een deel van de gegevens is gebaseerd op wettelijke registratie volgens de Identificatie & Registratie (I&R) regelgeving.
- Geitenhouders kunnen punten verdienen voor diverse onderdelen binnen DGZK. Iedere geitenhouder moet (indien van toepassing) altijd aan het wettelijk toegestane minimum voldoen voor een bepaald onderdeel. Er worden pas punten gescoord bij bovenwettelijke inspanningen en inspanningen die verder gaan dan de door NGZO bepaalde normen in het private kwaliteitsborgingsprogramma KwaliGeit.